

Το Νόμπελ Ειρήνης στην κουβανέζικη Ιατρική Ταξιαρχία Henry Reeve!

του Γιάννη Μηλιού¹

Αν δει κανείς τη λίστα εκείνων που βραβεύτηκαν με το Νόμπελ Ειρήνης από τότε που ξεκίνησε ο θεσμός (το 1901), θα διαπιστώσει ότι στις περισσότερες περιπτώσεις η Νορβηγική Επιτροπή που είναι υπεύθυνη για την απονομή, επιβραβεύει ανώτατους κρατικούς αξιωματούχους ή εκπροσώπους μεγάλων Οργανισμών. Αναμφίβολα υπήρχαν πάντοτε τεκμηριώσεις και επιχειρήματα σχετικά με τη συμβολή στην υπόθεση της Ειρήνης των βραβευόμενων, όμως ήταν επίσης εμφανής και ενός βαθμού πολιτική «τοποθέτηση» της Επιτροπής στους διακρατικούς ανταγωνισμούς της συγκυρίας. Για παράδειγμα το 2009 βραβεύτηκε ο Αμερικανός Πρόεδρος Ομπάμα και το 2012 η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Υπήρχαν εντούτοις και εξαιρέσεις: Νόμπελ Ειρήνης που δεν σχετίζονταν κατά κανένα τρόπο με διακρατικές αντιθέσεις και συσχετισμούς ισχύος. Δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η απονομή του Βραβείου το 1952 στον Αλσατό φιλόσοφο, γιατρό, μουσικό και ιεραπόστολο Άλμπερτ Σβάιτσερ (1875-1965), και το 1964 στον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ (1929-1968), ηγέτη του μεγάλου κινήματος εναντίον του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων στις ΗΠΑ.

Στη σημερινή συγκυρία της παγκόσμιας πανδημίας και της πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης που προκαλούν τα μέτρα «κλεισίματος» νευραλγικών οικονομικών δραστηριοτήτων (μεταφορές, εστίαση, τουρισμός, ψυχαγωγία, λιανικό εμπόριο, αθλητισμός, κλπ.) σε όλες τις χώρες του πλανήτη, αναδεικνύεται με δραματικό τρόπο η ανάγκη για παγκόσμια συλλογικότητα και αλληλεγγύη. Για την προστασία της ζωής σε παγκόσμιο επίπεδο. Γίνεται απόλυτα επίκαιρη η φράση του Άλμπερτ Σβάιτσερ, όταν αποφάσισε να πολεμήσει ενάντια στις επιδημίες που σάρωναν την Αφρική, και ίδρυσε νοσοκομείο στο Λαμπαρενέ της Γκαμπόν: «Είμαι ζωή που θέλει να ζήσει, εν μέσω ζωής που θέλει να ζήσει!».

Την αρχή αυτή, έχει υιοθετήσει η κουβανέζικη ιατρική Ταξιαρχία Henry Reeve (HR). Ιδρύθηκε τον Σεπτέμβριο 2005, μετά τον καταστροφικό τυφώνα Κατρίνα στις ΗΠΑ, και οι σκοποί της παρουσιάστηκαν δημόσια από τον ανώτατο ηγέτη της Κουβανικής Επανάστασης, Φιντέλ Κάστρο Ρουζ.

Η Ταξιαρχία έχει ως «έργο ζωής» την προστασία της ζωής, και μάλιστα της ζωής των Άλλων, σε όποια χώρα κι αν βρίσκονται.

Φέρει το όνομα του Henry Reeve (1850-1876), Αμερικανού μαχητή στο πλευρό των Κουβανών επαναστατών κατά τον Πόλεμο της Ανεξαρτησίας από τον ισπανικό αποικιοκρατικό ζυγό (1868-1878).

Αποτελείται από υψηλά ειδικευμένο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, το οποίο επιλέγεται με άκρως αυστηρά κριτήρια και προαπαιτούμενα, όπως η γνώση της επιδημιολογίας και των ασθενειών στον τόπο αποστολής, αλλά και δύο γλωσσών, καθώς και η άριστη φυσική κατάσταση, αλλά και η προθυμία να μεταβούν όπου χρειαστεί. Κατά 66% αποτελείται από γυναίκες.

Παρά την άρνηση του τότε Αμερικανού Προέδρου Τζωρτζ Μπους να δεχθεί τις υπηρεσίες της Ταξιαρχίας HR στην πληγείσα από τον τυφώνα Κατρίνα Νέα Ορλεάνη, από την ίδρυσή της μέχρι το ξέσπασμα της πανδημίας του Covid-19, η Ταξιαρχία έχει προσφέρει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες υγείας σε 66 χώρες, κινητοποιώντας ένα υγειονομικό προσωπικό 55 χιλιάδων εξειδικευμένων γιατρών και νοσηλευτών. Για τη συμβολή της στην καταπολέμηση του Έμπολα, η Παγκόσμια Συνέλευση Υγείας του ΟΗΕ της απένειμε τον Μάιο 2017 το σημαντικό Βραβείο «Dr Lee Jong-wook Memorial Prize». Εκτιμάται ότι η Ταξιαρχία έχει συμβάλει καθοριστικά στη θεραπεία περισσότερων από 100.000 ασθενών διεθνώς.

¹ Ομότιμος καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο ΕΜΠ και διευθυντής της τριμηνιαίας επιθεώρησης *Θέσεις*.

Με το ξέσπασμα της πανδημίας του Covid-19, 36 τμήματα της Ταξιαρχίας HR με συνολικά 3.707 γιατρούς και επαγγελματίες υγείας έχουν λάβει μέρος σε αποστολές σε 38 χώρες σε Ευρώπη (Ιταλία, Ανδόρα), Αφρική (Νότια Αφρική, Αγκόλα κ.ά.), Λατινική Αμερική (Μεξικό, Βενεζουέλα, Περού κ.ά.), Καραϊβική (Μαρτινίκα, Τζαμάικα, Άγιο Δομίνικο κ.ά.) και Μέση Ανατολή (Κατάρ, Κουβέιτ).

Η δυνατότητα της Ταξιαρχίας HR για μια τέτοια προσφορά ζωής και αλληλεγγύης έχει ως υπόβαθρο τις αρχές της Κούβας και το Σύστημα Υγείας που έχει οικοδομήσει. Το Εθνικό σύστημα Υγείας της Κούβας είναι δωρεάν σε όλα τα επίπεδα για ολόκληρο τον πληθυσμό. Η πρακτική της προληπτικής ιατρικής, η οποία βασίζεται σε ένα πρωτογενές κοινωνικό μοντέλο που δρα και εκπαιδευτικά, στηρίζεται στην αρχή: «Κανείς δεν μένει αβοήθητος σε αυτήν τη χώρα». Η Κούβα έχει 9 γιατρούς ανά 1.000 κατοίκους, σε σύγκριση, π.χ., με 2,6 στις ΗΠΑ.

Η διάσημη κουβανική Ιατρική Σχολή *Escuela Latinoamericana de Medicina* (ELAM) είναι ίσως η μεγαλύτερη Ιατρική Σχολή στον κόσμο, στην οποία φοιτούν επίσης πάνω από 20 χιλιάδες μη Κουβανοί φοιτητές από 110 χώρες του κόσμου, με δωρεάν στέγαση, σίτιση και φυσικά εκπαίδευση. Χαρακτηριστικό για την ποιότητα της μόρφωσης και το κύρος που παρέχει στους αποφοίτους της η ELAM, είναι το άρθρο του αμερικανικού περιοδικού *The New Yorker* στις 6/6/2018 με τίτλο: «Γιατί οι Αφροαμερικανοί γιατροί επιλέγουν να σπουδάσουν ιατρική στην Κούβα».²

Η συνεχιζόμενη τεράστια προσφορά της Ταξιαρχίας Henry Reeve στην παγκόσμια προσπάθεια για την καταπολέμηση της πανδημίας Covid-19 οδήγησε πολλές κινήσεις πολιτών και προσωπικότητες σε όλο τον κόσμο στην απόφαση να ζητήσουν από τη Νορβηγική Επιτροπή να της απονεμηθεί το Νόμπελ Ειρήνης.

Χρονικά πρώτη υπήρξε η ελληνική πρωτοβουλία, που ξεκίνησε στις 28/3/2020 από τον Βελισάριο Κοσσυβάκη και διεθνοποιήθηκε, ενώ ενεργοποίησε σε 3 μήνες σχεδόν 30.000 υπογραφές υποστήριξης. Ιδρύθηκε Τιμητική Επιτροπή από 100 προσωπικότητες με σκοπό να συντονίσει τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να κατατεθεί το αίτημα τον Σεπτέμβριο του 2020 στην αρμόδια Νορβηγική Επιτροπή.

Για τον λόγο αυτό θα δοθεί συνέντευξη Τύπου, στις 20 Ιουλίου 2020, ώρα 20.00, στον τρίτο όροφο του Ιδρύματος Μιγάλη Κακογιάννη, παρουσία και της Πρέσβειρας της Κούβας κας Ζέλμις Μαρία Ντομίνγκεζ Κορτίνα. Ο χώρος είναι ανοιχτός και θα έχουν ληφθεί όλα τα πρωτόκολλα υγειονομικής ασφαλείας.

---

² <https://www.newyorker.com/science/elements/why-african-american-doctors-are-choosing-to-study-medicine-in-cuba>